

Kartlegging av hjemmesykepleien med framskrivning av behov

Harstad kommune

2024

Harstad kommune har gjennomført en kartlegging over antall mottakere av hjemmesykepleie (helsehjelp i hjemmet) i kommunen per oktober 2024.

 Det er **610** tjenestemottakere som får hjelp ukentlig.

 Det leveres **2,183** timer per uke.

 Kommunen har samlet inn data for antall utførte og planlagte timer fordelt på de ulike sonene.
Det er naturlig med et visst avvik mellom faktiske leverte timer og vedtakstimene. Her er det to faktorer primært som jobber i hver sin retning:

1. Vedtak leveres fortløpende ettersom behov oppstår. Formalvedtaket tar det litt tid før blir lagt inn (forklarer hvorfor faktisk timer ligger over vedtakstimene).

2. I den andre retning har vi vedtak som ikke blir levert (midlertidig stopp). Hvis en person har et korttidsopphold på institusjon vil det ofte finnes et hjemmetjenestevedtak som ikke vil bli levert i den perioden. Dette vil i så fall gi et vedtaksvolum høyere enn faktiske levert.

I denne rapporten sammenligner vi Harstad med kommuner som også er inkludert i andre relevante analyser. For analyse av hjemmetjenester har vi valgt kommuner der tilsvarende analyser er gjort tidligere. Utvalget av sammenligningskommuner kan derfor variere noe mellom figurene, avhengig av hvilke analyser som er brukt som grunnlag.

Kommunens hjemmetjenesteenheter er:
Bergseng
Kanebogen
Natt
Øyriket
Sentrum Nord
Sentrum Sør
Sørvik

Økende selvstendighet blant eldre: Det har vært en positiv utvikling over tid hvor en økende andel av personer over 80 år har klart seg uten kommunale pleie- og omsorgstjenester.

Harstad: I 2023 klarer 35 % av innbyggerne over 80 år i Harstad seg uten kommunale tjenester, noe som er lavere enn landsgjennomsnittet uten Oslo. Historisk sett har Harstad hatt en lavere andel innbyggere som klarer seg uten tjenester enn landet uten Oslo

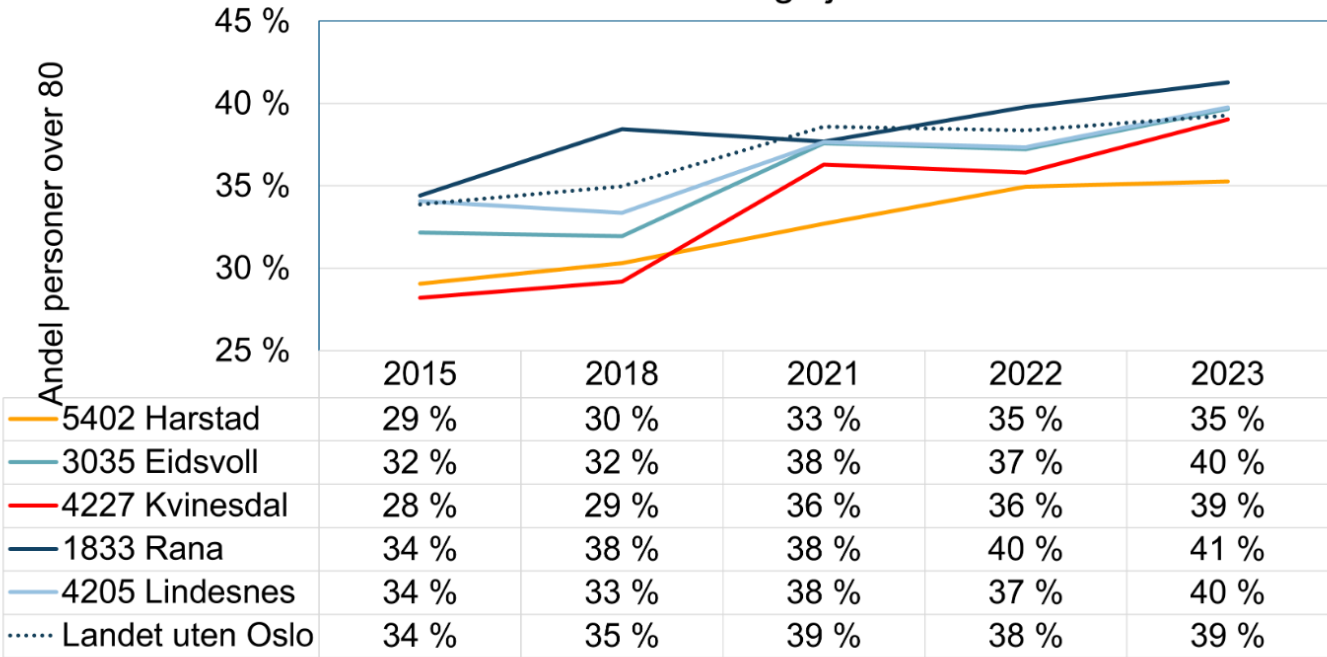
Tendenser i andre kommuner: Flere kommuner viser også en økning i andelen eldre som klarer seg uten kommunale tjenester, spesielt fra 2015 til 2023. I Rana er andelen på 41% og høyere enn alle kommunene i utvalget.

Generelle trender: Figuren indikerer at flere kommuner, har hatt en økning i antallet eldre som klarer seg uten tjenester, spesielt de siste årene.

Variasjon mellom kommuner: Det er variasjoner i hvordan andelen er i ulike kommuner.

Andel innbyggere over 80 år uten noen pleie- og omsorgstjenester

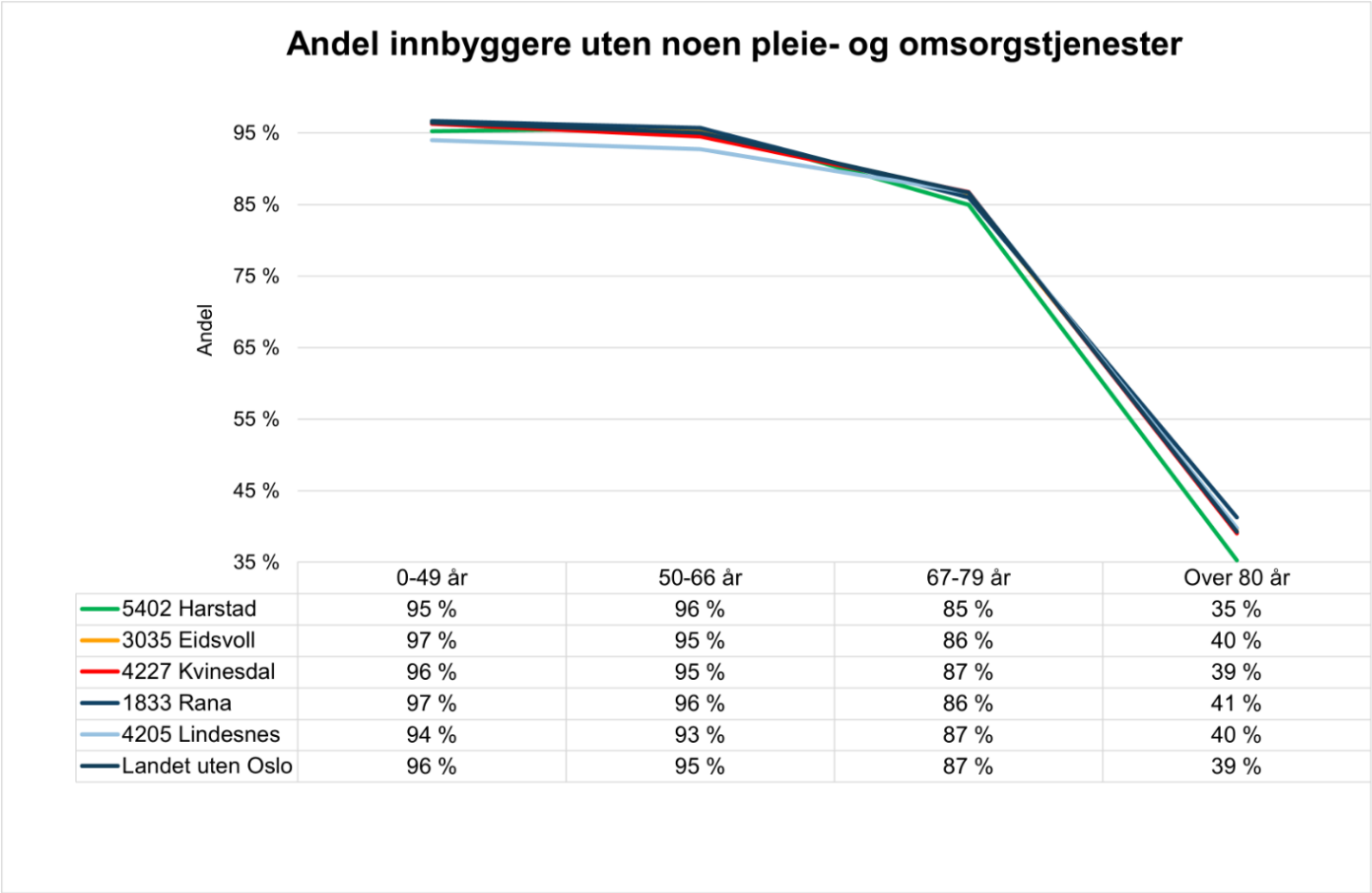

Figuren til høyre viser andelen innbyggere i fire aldersgrupper som klarer seg uten pleie- og omsorgstjenester.

Harstad ligger generelt lavere enn landsgjennomsnittet uten Oslo når det gjelder andelen innbyggere som klarer seg uten pleie- og omsorgstjenester.

De andre kommunene har ganske lik andel som klarer seg uten tjenester for de yngre aldersgruppene, men for gruppen over 80 år skiller Harstad seg ut med den laveste andelen.

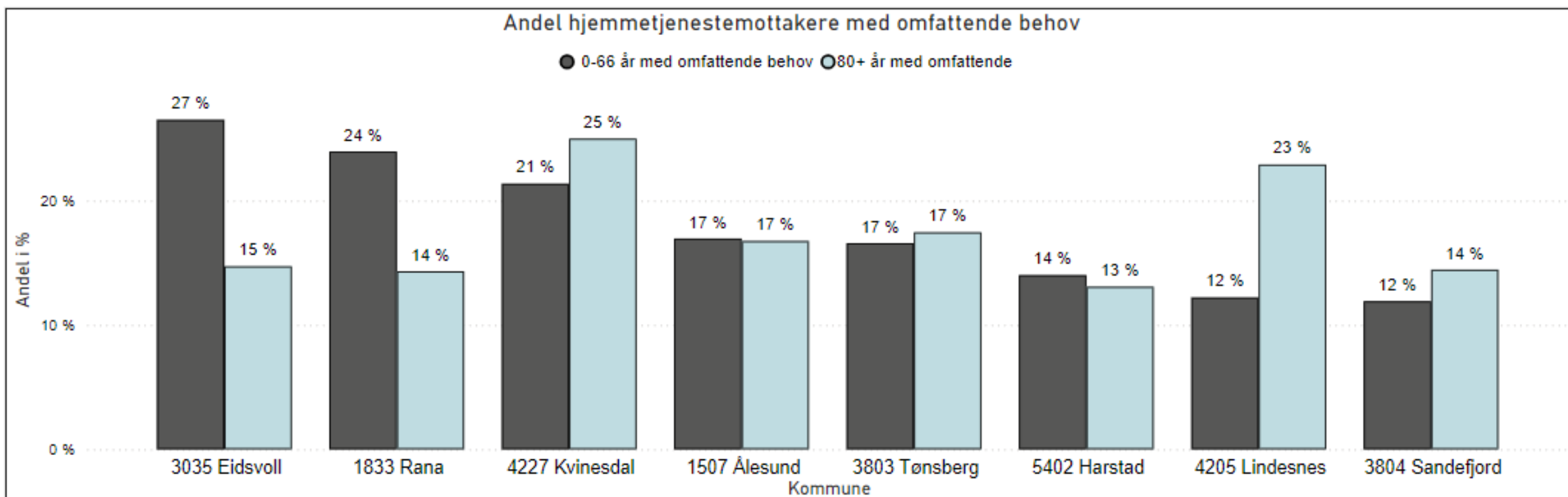
Kommunene registrerer brukernes bistandsbehov i Kommunalt pasient- og brukerregister. Diagrammet under viser andelen av brukere i aldersgruppene under 67 år og over 80 år som har omfattende bistandsbehov.

Harstad har den laveste andelen eldre mottakere med omfattende behov:

- Grafen viser at 13 % av hjemme-tjenestemottakerne i aldersgruppen 80+ i Harstad har omfattende bistandsbehov. Dette er lavest blant kommunene som vises i grafen, noe som indikerer et mindre omsorgsbehov blant tjenestemottakerne i kommunen.

Liten forskjell mellom yngre og eldre mottakere i Harstad:

- Mens 14 % av de yngre (0-66 år) har omfattende behov, er andelen blant de eldre (80+ år) i Harstad, på 13 %. Det er liten forskjell mellom aldersgruppene i flere av kommunene.

Høy andel av brukere med få timer i Harstad:

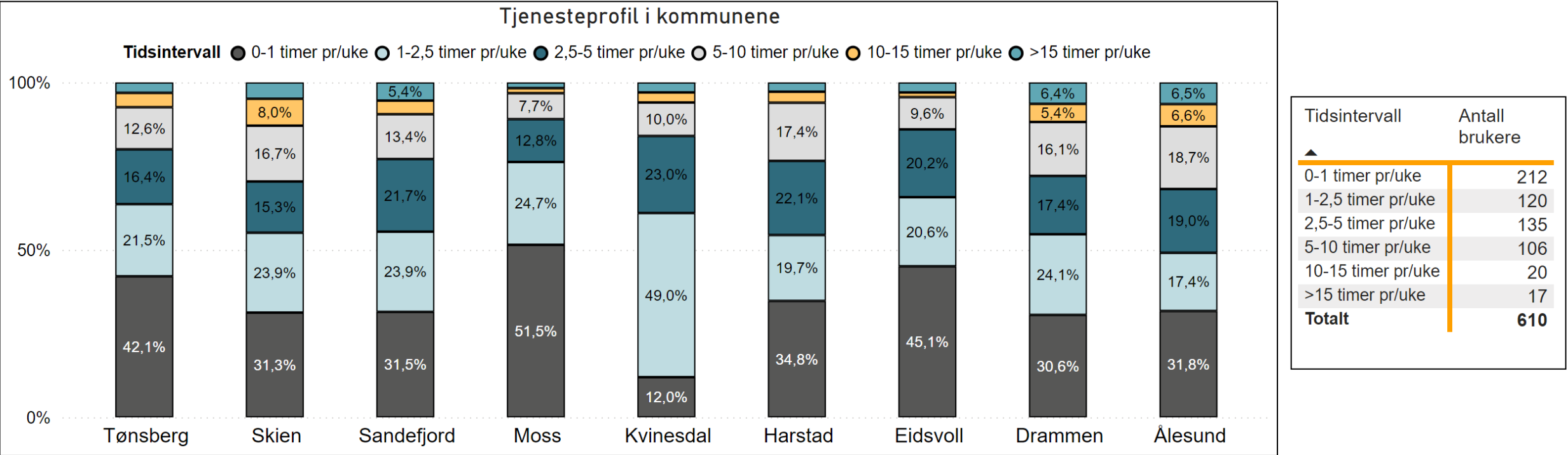
- I Harstad er nesten 54 % av brukerne i kategorien med under 2,5 timer per uke, men disse brukerne står for kun 14 % av de totale planlagte timene. Dette viser at selv om mange brukere har små vedtak, utgjør de en relativt liten del av den totale tidsbruken.

Lav andel av timer tildelt de største vedtakene:

- Kun 31 % av de totale timene i Harstad går til de 6,1 % av brukerne som har vedtak på mer enn 10 timer per uke. Dette er en lavere andel sammenlignet med andre kommuner som Sandefjord og Ålesund, hvor en større andel av timene er konsentrert blant brukere med høye vedtak.

Mellomstore vedtak utgjør en betydelig andel i Harstad:

- I Harstad går 56 % av de totale timene til brukere med mellomstore vedtak (2,5-10 timer per uke). Dette er i tråd med fordelingen i andre kommuner, men noe lavere enn i Drammen hvor høyere andel av timene går til samme kategori.

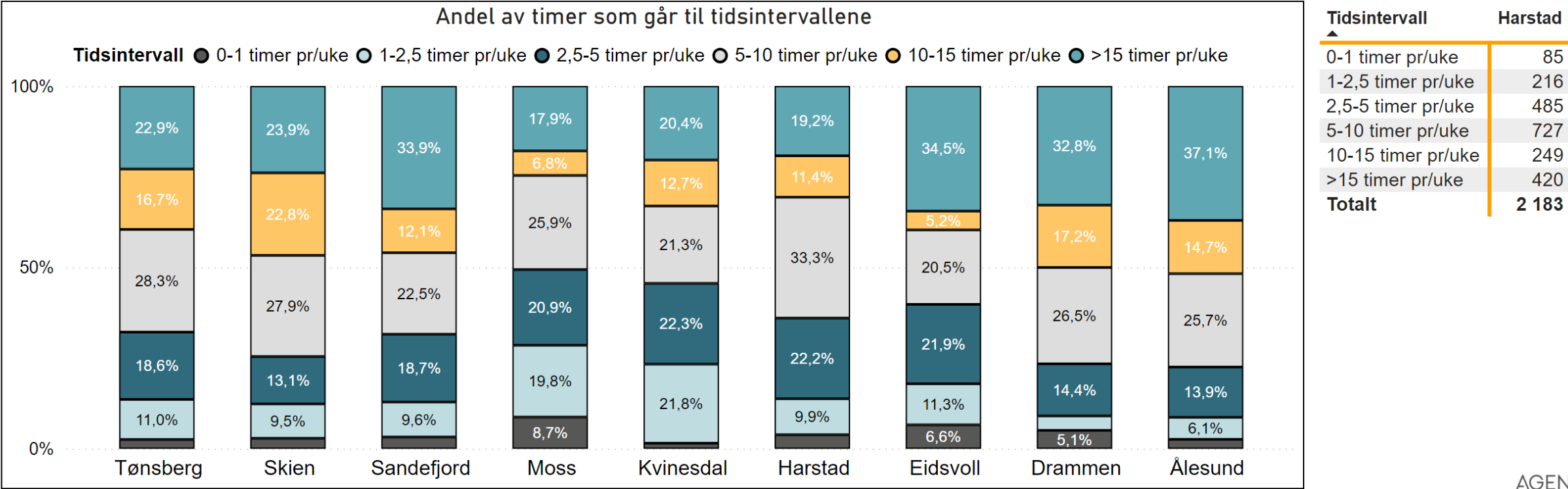
Figuren under viser hvordan timene er fordelt på de ulike tidsintervallene.

Lavere andel av timer tildelt brukere med små vedtak sammenlignet med kommunene i utvalget:

- Harstad tildeler en lavere andel av sine totale timer til brukere med små vedtak (0-1 timer per uke), som utgjør 4% av de totale timene.

Mellomstore vedtak dominerer ressursbruken i Harstad:

- Harstad har en vedtaksprofil der omtrent 56% av de totale timene går til brukere med mellomstore vedtak (2,5-10 timer per uke). Dette er på nivå med andre kommuner, som Drammen og Sandefjord, og viser en jevn fordeling av ressurser mellom forskjellige behovsnivåer.

Lavere andel eldre mottakere i Harstad:

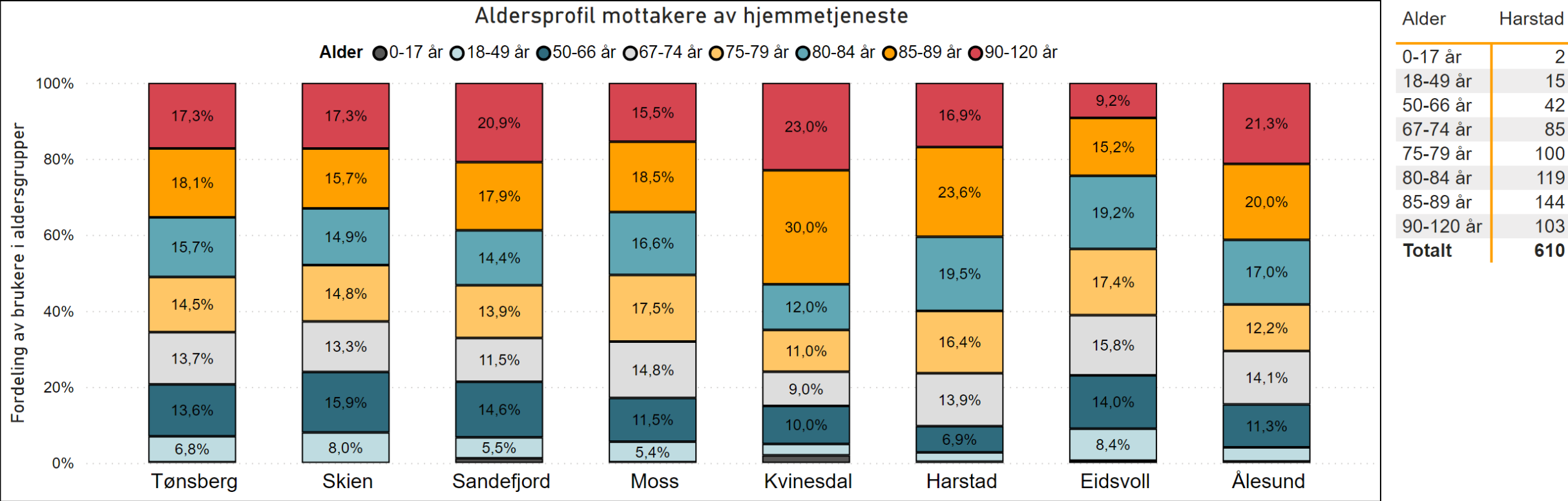
- Harstad har en relativt lav andel hjemmetjenestemottakere i den eldste aldersgruppene (90-120 år), sammenlignet med flere andre kommuner. Dette kan ha sammenheng med dekningsgraden i sykehjem og heldøgnsbemannede boliger.

Høyere andel mottakere i alderen 75-79 år i Harstad:

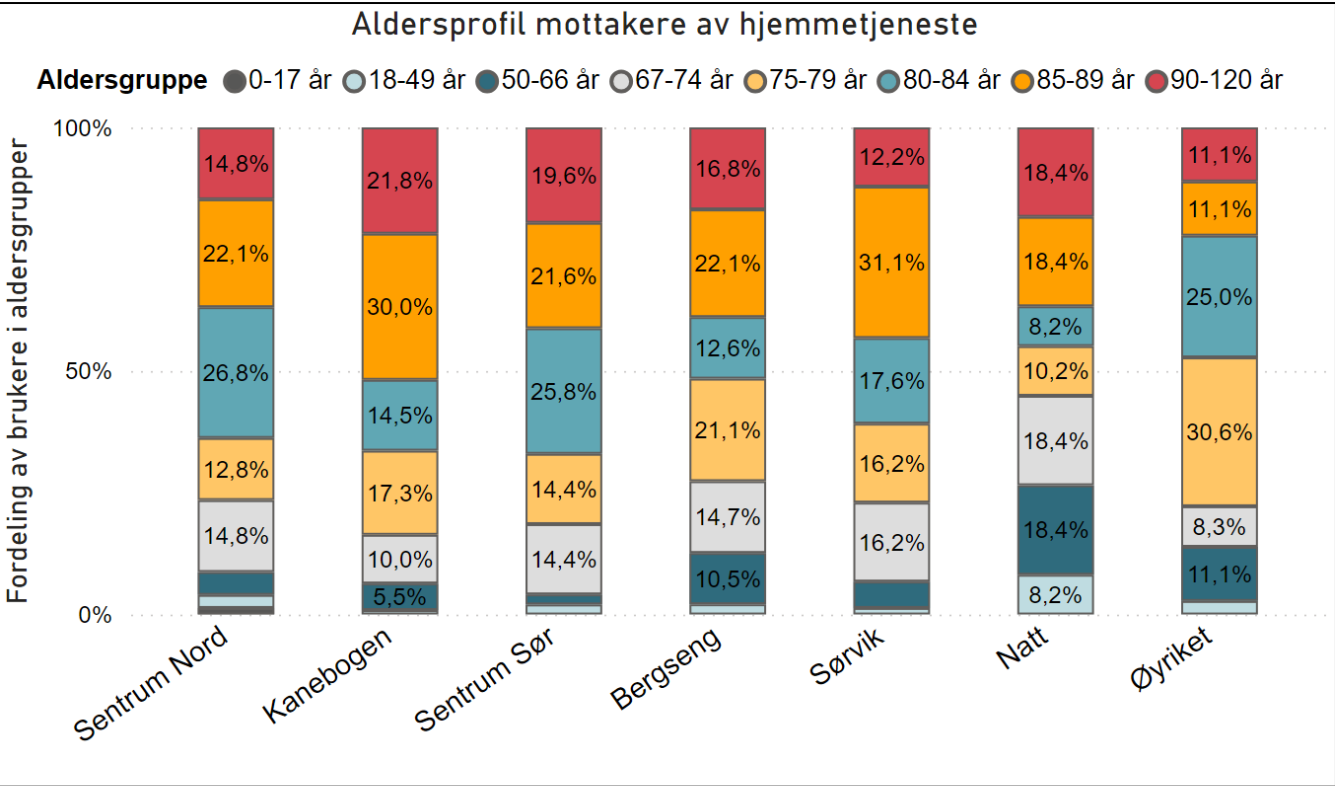
- Harstad har en større andel mottakere i aldersgruppen 75-79 år (16,4 %) sammenlignet med flere av kommunene i utvalget.

Lav andel barn og unge som mottakere i Harstad:

- I Harstad utgjør aldersgruppen 0-17 år kun 0,3 % av mottakerne, noe som er betydelig lavere enn i andre kommuner som Sandefjord, hvor andelen er 1,6 %.

- Tabellen viser en tydelig tendens til at de fleste mottakere er eldre, spesielt fra 75 år og oppover. Aldersgruppen 85-89 har flest mottakere i mange av sonene.
- Det er stor variasjon i antall brukere hver sone yter tjenester til. Antallet varierer fra 36 i Øyriket til 149 i Sentrum Nord.
- Sentrum Nord har flest mottakere (40) i aldersgruppen 80-84 år, og flest samlet sett (149).

Aldersprofil mottakere av hjemmetjeneste

Aldersgruppe	Bergseng	Kanebogen	Natt	Øyriket	Sentrum Nord	Sentrum Sør	Sørvik
0-17 år					2		
18-49 år	2	1	4	1	4	2	1
50-66 år	10	6	9	4	7	2	4
67-74 år	14	11	9	3	22	14	12
75-79 år	20	19	5	11	19	14	12
80-84 år	12	16	4	9	40	25	13
85-89 år	21	33	9	4	33	21	23
90-120 år	16	24	9	4	22	19	9
Totalt	95	110	49	36	149	97	74

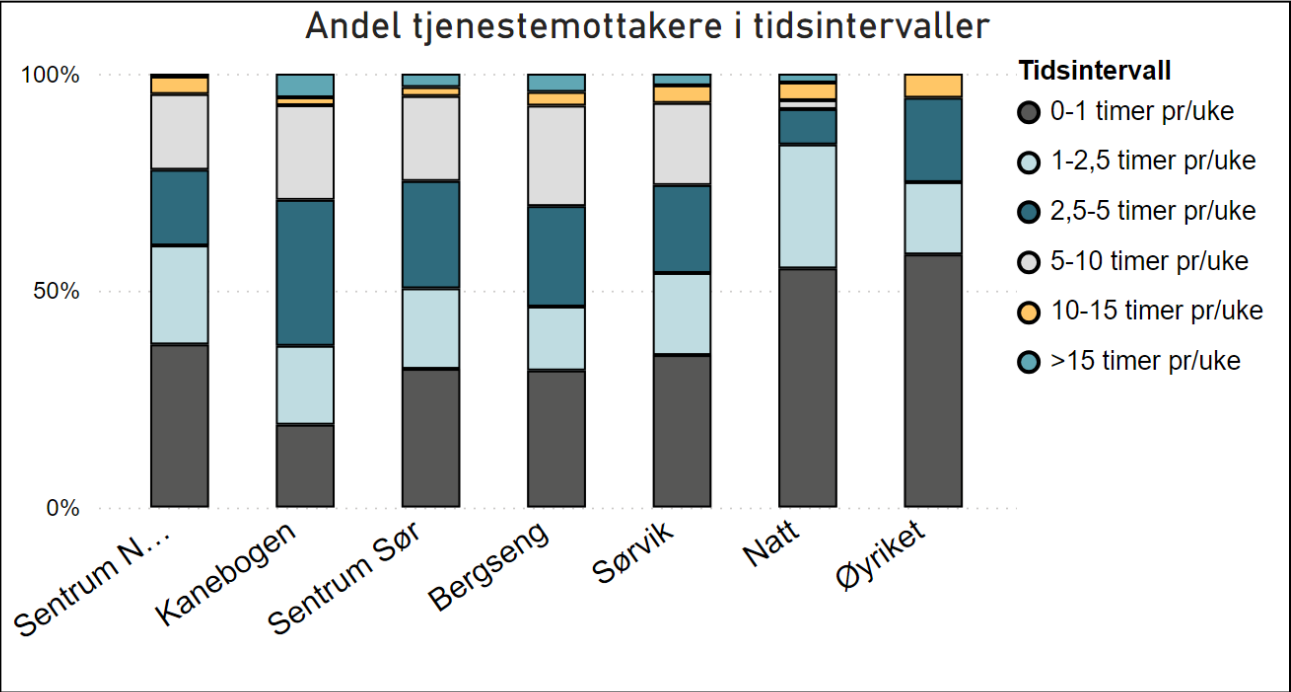
- Antall tjenestemottakere i tidsintervallet mer enn 10 timer per uke varierer mellom sonene, fra 2 i Øyriket til 8 i Kanebogen.
- Sentrum har flest mottakere i tidsintervallet 0-1 timer per uke, andelen er på 38 %.

Variasjon i tjenestebehov mellom sonene:

- Sone Bergseng og Kanebogen har den høyeste andelen mottakere med mer enn 5 timer bistand per uke, andelen er på 31 %. Det er lite variasjon mellom Sentrum Nord, Sør og Sørvik.

Ressursfordeling og tjenesteplanlegging:

- Områder med brukere som har større bistandsbehov kan kreve en høyere ressursinnsats for å sikre at tjenestene dekker behovene deres, mens områder med mindre omfattende bistandsbehov kan ha et lavere ressursbehov. Dette understreker viktigheten av en nøye planlegging av ressursfordelingen for å sikre en effektiv tjenesteyting.

Antall tjenestemottakere i tidsintervaller

Tidsintervall	Bergseng	Kanebogen	Natt	Øyriket	Sentrum Nord	Sentrum Sør	Sørvik
0-1 timer pr/uke	30	21	27	21	56	31	26
1-2,5 timer pr/uke	14	20	14	6	34	18	14
2,5-5 timer pr/uke	22	37	4	7	26	24	15
5-10 timer pr/uke	22	24	1		26	19	14
10-15 timer pr/uke	3	2	2	2	6	2	3
>15 timer pr/uke	4	6	1		1	3	2
Totalt	95	110	49	36	149	97	74

I hjemmetjenesten skilles det mellom direkte og indirekte brukertid. I beregningen av ATA-tiden benytter vi antall leverte/planlagte timer sett i forhold til antall tilgjengelige timer (antall årsverk x arbeidstimer).

Direkte brukertid omfatter aktiviteter som utføres direkte for å møte brukernes behov, slik som egenmestring, trening, måltidstilberedning, medisinhåndtering, sårstell og personlig stell. Disse tjenestene spesifiseres i vedtak og skal utgjøre hoveddelen av tiden de ansatte tilbringer med brukeren.

Indirekte brukertid inkluderer aktiviteter som støtter opp under tjenesteleveransen, men som ikke utføres sammen med brukeren. Dette kan for eksempel være planlegging, rapportering, samarbeid med pårørende og andre tjenester, samt reise til og fra brukeren.

Indirekte brukertid kan være påvirket av flere faktorer og varierer avhengig av tjenestens organisering og geografiske forhold:

- Antall baser og deres plassering har en betydelig innvirkning på indirekte brukertid. Reisetid til og fra basen, samt tiden som brukes på administrative oppgaver, bidrar til en lavere ATA-tid.
- I kommuner med store geografiske avstander øker reisetiden mellom basen og brukernes hjem. Dette påvirker ikke bare ATA-tiden, men kan også føre til at de ansatte bruker en uforholdsmessig stor del av arbeidstiden på transport, noe som reduserer effektiviteten i tjenesteleveransen.

Totalen for Harstad viser en gjennomsnittlig ATA tid på 59,9 %, noe som er høyere enn de andre kommunene som er nevnt (f.eks Eidsvoll med 42,5 % og Moss med 34,5 %). Det er lite variasjon mellom sonene, med unntak av sone Natt og Øyriket som skiller seg ut.

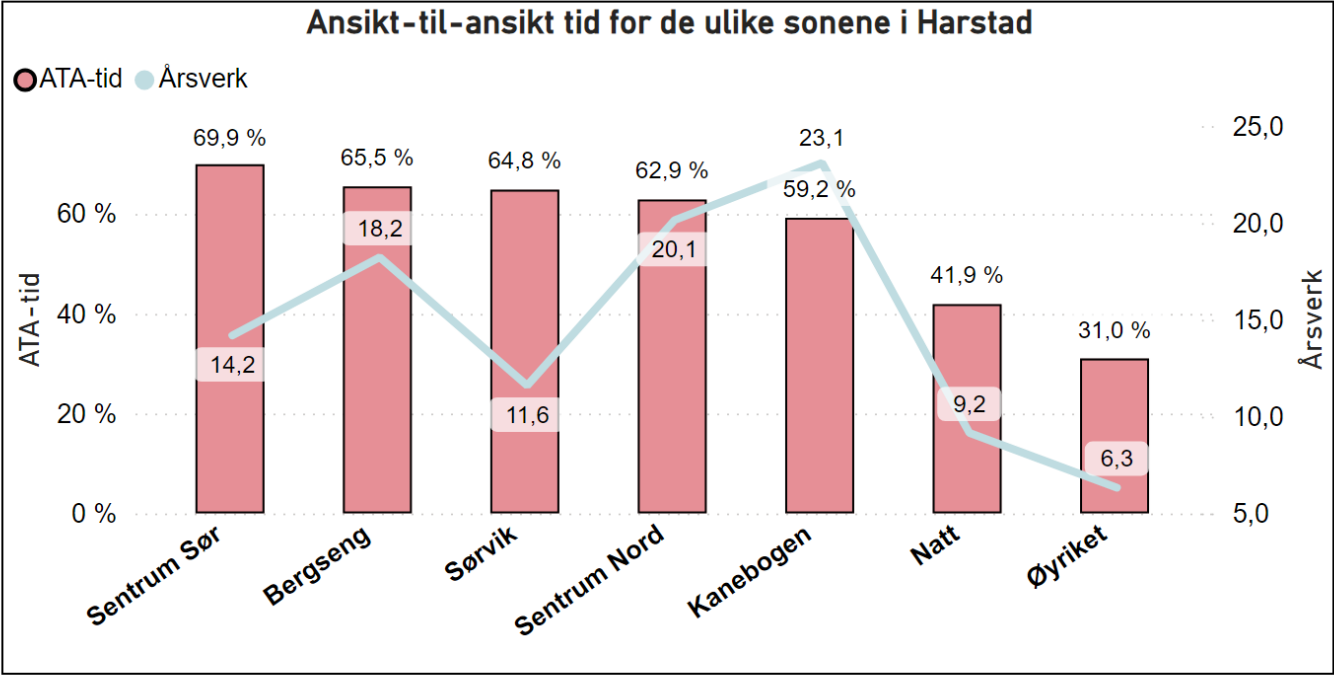
Sentrum Sør: Har den høyeste ATA-tiden med 69,9 % blant de ulike sonene i Harstad.

Bergseng: Ligger på 65,5 % ATA tid, noe som ligger tett opp mot Sørvik.

Sentrum Nord: Har en ATA tid på 62,9 %, som er noe lavere enn sentrum sør, men fortsatt høyere enn kommunens gjennomsnitt.

Kanebogen: Har en ATA tid på 59,2 %, som er lavere enn de andre virksomhetene. Dette indikerer at kun en mindre andel av den totale tilgjengelige arbeidstiden brukes på direkte pasientkontakt, noe som kan tyde på at det er behov for å vurdere effektiviteten av tjenestene her. Det er samtidig flest årsverk i sonen.

Natt og Øyriket: Har den laveste ATA-tiden med 41,9 % og 31%, noe som er vesentlig lavere enn de andre sonene. Dette er forventet for sone Natt, siden denne tjenesten kan inkludere mer reisetid og beredskap enn de andre, noe som forklarer den lave direkte ansikt-til-ansikt tiden.

ATA tid Harstad

59,9 %

ATA tid Harstad uten natt-tjenesten

61,6 %

ATA tid i andre kommuner:
Tønsberg: 40,6 %
Sandefjord: 56,6 %
Eidsvoll: 42,5 %
Moss: 34,5%

Sone	Årsverk	Tilgjengelige uketimer	Planlagte timer
Bergseng	18,22	646,81	423,54
Kanebogen	23,09	819,70	485,34
Natt	9,15	324,83	136,15
Øyriket	6,33	224,72	69,70
Sentrum Nord	20,14	714,97	449,45
Sentrum Sør	14,19	503,75	352,15
Sørvik	11,60	411,80	266,93
Totalt	102,72	3 646,56	2 183,26

Det leveres 211 timer mer i uka enn vedtakstiden. Faktisk levert tid er 110,6 % av vedtakstiden. Brukere med 0-1 timer i uken vedtakstid står for 30,9 timer mindre enn vedtakstiden og brukere med 1-2,5 timers vedtak får 61 færre timer enn vedtakene.

Andelen leverte timer er høyere enn vedtakstiden for tidsintervaller på over 5 timer per uke.

Tidsintervall	Faktiske timer
0-1 timer pr/uke	84,84
1-2,5 timer pr/uke	216,20
2,5-5 timer pr/uke	485,41
5-10 timer pr/uke	727,42
10-15 timer pr/uke	249,41
>15 timer pr/uke	419,98
Totalt	2 183,26

Tidsintervall	Vedtakstimer
0-1 timer pr/uke	115,75
1-2,5 timer pr/uke	277,34
2,5-5 timer pr/uke	543,01
5-10 timer pr/uke	485,13
10-15 timer pr/uke	211,25
>15 timer pr/uke	340,49
Totalt	1 972,97

Tidsintervall	Andel leverte timer
0-1 timer pr/uke	73,30 %
1-2,5 timer pr/uke	77,95 %
2,5-5 timer pr/uke	89,39 %
5-10 timer pr/uke	149,94 %
10-15 timer pr/uke	118,06 %
>15 timer pr/uke	123,35 %
Totalt	110,66 %

Det er noen forskjeller mellom sonene når det gjelder hvor mange timer som faktisk leveres i forhold til vedtakene. Sone Bergseng og Sentrum Nord har den høyeste andelen leverte timer, som er på 129 % og 119 %.

Sone	Brukere	Faktiske timer	Vedtakstimer
Bergseng	95,00	423,54	326,75
Kanebogen	110,00	485,34	420,32
Natt	49,00	136,15	154,70
Øyriket	36,00	69,70	86,33
Sentrum Nord	149,00	449,45	376,72
Sentrum Sør	97,00	352,15	330,46
Sørvik	74,00	266,93	277,69
Totalt	610,00	2 183,26	1 972,97

Sone	Andel leverte timer
Bergseng	129,62 %
Kanebogen	115,47 %
Natt	88,01 %
Øyriket	80,74 %
Sentrum Nord	119,31 %
Sentrum Sør	106,56 %
Sørvik	96,13 %
Totalt	110,66 %

Framskrivningen bygger på befolkningsprognoser fra SSB og viser utviklingen i antall hjemmetjenestemottakere med utgangspunkt i dagens dekningsgrad.

Betydelig vekst i eldre aldersgrupper: Antall hjemmetjenestemottakere i aldersgruppen 85-89 år forventes å øke med hele 104% fra 2024 til 2050, mens antallet i aldersgruppen 90+ vil nesten firedobles med en økning på 189 %. Dette understreker det økende behovet for omfattende omsorgstjenester for eldre i årene fremover.

Nedgang i yngre aldersgrupper: De yngre aldersgruppene (18-49 år) viser nedgang fra 2024 til 2050.

Økning i antall mottakere innen 2040: Antallet hjemmetjenestemottakere forventes å kunne med ytterligere 333 personer fra 2024 til 2040, fra 608 til 941 mottakere. Denne økningen indikerer at det vil være et stort behov for å styrke kapasiteten i hjemmetjenestene over de neste 15-20 årene.

Kraftig vekst mot 2050: Innen 2050 forventes antallet hjemmetjenestemottakere å øke med ytterligere 431 personer sammenlignet med 2024, noe som bringer det totale antallet opp til 1039 mottakere. Dette signaliserer et sterkt press på hjemmetjenestene, spesielt mot 2050, og krever langsiktig planlegging og investering i omsorgsressurser. For å møte denne veksten må det også vurderes nye måter å organisere tjenestene, inkludert en tydeligere avklaring av hjemmetjenestens rolle.

